

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Commissie Veiligheid en Justitie
T.a.v. P.T.M. Van Doorn, griffier
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

datum	: 30 oktober 2014	Contact	: T. Maas
uw brief van	:	e-mail	: t.maas@knb.nl
uw kenmerk	:	Telefoon	: 070 330 7122
ons kenmerk	: 3407/TM		
betreft	: Input inbreng verslag initiatief Berndsen, Recourt en Van Oosten (33987)		

Geachte leden van de Commissie V&J,

Tot 13 november a.s. kunt u inbreng leveren op het *wetsvoorstel Berndsen-Jansen, Recourt en Van Oosten tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en de Faillissementswet teneinde de omvang van de wettelijke gemeenschap van goederen te beperken (33987)*.

Met deze brief geeft de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) graag zijn visie op dit voorstel, die wij eerder met de initiatiefnemers deelden.

Allereerst is de KNB van mening dat het uitstekend is om periodiek de vraag te stellen of wettelijke regelingen, zoals die inzake het huwelijksvermogensrecht, nog steeds aansluiten bij de behoeften en wensen dienaangaande van de Nederlandse bevolking.

De veronderstelling dat alleen tijdens het huwelijk opgebouwd vermogen bij ontbinding van het huwelijk moet worden gedeeld en dat voorhuwelijks vermogen, erfenissen en schenkingen van nature privé zijn, heeft een zekere redelijkheid. Tegelijkertijd is in de praktijk niet gebleken van omvangrijke problemen bij de toepassing of uitwerking van uitsluitingsclausules. Aanpassing van de zakelijke werking van de uitsluitingsclausule zou daarom ook tot de mogelijkheden behoren, zonder dat de wet daarvoor ingrijpend moet worden gewijzigd. Dit geldt eveneens voor de problematiek van de voorhuwelijks schulden. Onderzocht zou kunnen worden of een oplossing hiervoor gelegen is in een wijziging van de regeling van de verknochtheid van schulden.

De KNB heeft ook de notariële specialistenverenigingen EPN (vereniging van Estateplanners in het Notariaat) en VMSN (Vereniging van Mediators en Scheidingbemiddelaars in het Notariaat) geconsulteerd. Bovendien is een recente peiling (november 2013) onder de leden gehouden en is in een oproep om inhoudelijke reacties van de leden gevraagd. Die recente peiling heeft geen duidelijke meerderheid voor of tegen het wetsvoorstel opgeleverd. Dat laat onverlet dat de in 2008 bevroegde KNB-leden in meerderheid instemden met het wetsvoorstel zoals het destijds luidde. Dit heeft geleid tot de conclusie dat het wettelijk huwelijksvermogensrecht een goede regeling moet bevatten voor de grootste groep gehuwden welke regeling ook in de samenleving een breed draagvlak moet hebben. In 2009 trouwde een meerderheid van de echtgenoten (ruim 70%) in gemeenschap van goederen. Niet is onderzocht of de meerderheid van deze groep hiervoor een bewuste keuze heeft gemaakt. De KNB vindt dat – nu er geen cijfers beschikbaar zijn – een valide uitspraak over het draagvlak in de samenleving niet mogelijk is.

Indien echter met de opstellers van het wetsvoorstel er van wordt uitgegaan dat er wel maatschappelijk draagvlak is voor het wetsvoorstel, moet er naar de mening van de KNB rekening mee worden gehouden dat het te verwachten positieve effect van de regeling in grote mate afhankelijk is van de bereidwilligheid van echtgenoten hun privévermogens te administreren. De met verrekenbedingen – en zelfs in het verleden met het stelsel van gemeenschap van winst en verlies – opgedane ervaring leert dat echtgenoten zelden een dergelijke administratie bijhouden. De KNB verwacht dat het niet bijhouden van een administratie in de praktijk tot problemen gaat leiden en daarmee dat de afwikkeling van een gemeenschap na ontbinding er niet eenvoudiger op zal worden.

Het wetsvoorstel bevat een regeling ingeval de echtgenoten hun aanspraak op privé goederen niet kunnen bewijzen, in welk geval deze goederen alsnog gemeenschappelijk zijn. Leidt het niet bijhouden van de administratie, wat voor de meeste echtgenoten een redelijke verwachting is, daarmee weer tot de algehele gemeenschap van goederen dan sorteert het wetsvoorstel niet het beoogde effect.

De KNB is om voormelde reden ook voorstander van een ruimere en wellicht zelfs verplichte voorlichting aan aanstaande echtgenoten over hun rechten en verplichtingen en wat hen te doen staat om die rechten te behouden. Het belang van maatwerk en goede advisering inzake huwelijksvoorwaarden voor een grote groep aanstaande echtgenoten, bijvoorbeeld de grote groep mensen die langdurig hebben samengewoond voorafgaand aan een huwelijk en die hun vermogen gedurende die periode gezamenlijk hebben opgebouwd, is juist ook bij dit wetsvoorstel onverminderd groot.

Tot slot wijst de KNB er op dat het wetsvoorstel in ieder geval gepaard moet gaan met aanpassing van fiscale regelgeving. Juist nu is het moment om lacunes in de fiscale regelgeving op te lossen.

Omdat de KNB als beroepsorganisatie wil bijdragen aan objectieve meningsvorming, geven we u in de bijlage graag een overzicht van de argumenten voor en tegen dit wetsvoorstel.

Mocht u nog vragen hebben dan horen wij dat graag.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'F. Wilmink', with a long horizontal flourish extending to the right.

F. Wilmink
voorzitter

BIJLAGE: overzicht argumenten voor en tegen wetsvoorstel 33987

Argumenten van de voorstanders zijn:

- Voorhuwelijks vermogen, erfrechtelijke verkrijgingen en giften zijn van nature privé en zouden niet van rechtswege in een wettelijke gemeenschap van goederen moeten vallen;
- Een beperkte gemeenschap van goederen is in het belang van samengestelde gezinnen en het is wat vooral de jongere generatie wil;
- De algemene gemeenschap van goederen is geen succesvolle standaard meer, dat is de reden van het hoge percentage voorhuwelijks voorwaarden;
- De beperkte gemeenschap van goederen zal leiden tot minder huwelijks voorwaarden en testamenten. Dat is kostenbesparend voor de consument;
- De huidige praktijk van uitsluitingsclausules in combinatie met de algehele gemeenschap van goederen pakt onbillijk uit;
- De algehele gemeenschap van goederen omvat ook de voorhuwelijks schulden, dit kan nadelig uitpakken voor de echtgenoot die zich daar niet bewust van is en het is een belangrijke reden voor het opmaken van huwelijks voorwaarden;
- De algehele gemeenschap van goederen is internationaal ongebruikelijk, het Nederlandse stelsel is in Europees verband een uitzondering;
- De wettelijke algehele gemeenschap van goederen is niet nodig ter bescherming van de positie van de langstlevende echtgenoot nu het wettelijk versterferrecht hiervoor een goede regeling geeft;
- Er bestaat een draagvlak voor de voorgestelde wijziging, blijkt uit onderzoek van Netwerk Notarissen in 2013 onder 3000 aanstaande echtgenoten, en in 2008 onder leden van de KNB.

Bron: Voorstel van wet van de leden Berndsens-Jansen, Recourt en Van Oosten tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en de Faillissementswet teneinde de omvang van de wettelijke gemeenschap van goederen te beperken (33 987), blz. 6-8.

Argumenten van de tegenstanders zijn:

- Ruim 70% van de bevolking trouwt op dit moment in de wettelijke gemeenschap van goederen, dit is dus de keuze van de meerderheid;
- Het wetsvoorstel gaat uit van een stelsel dat sterk lijkt op de voormalige gemeenschap van vruchten en inkomsten (wetsvoorstel 28 867 dat op 1-1-2012 kracht van wet kreeg) dat wegens de vele problemen die het stelsel met zich brengt, in onbruik is geraakt;
- De uitsluitingsclausule is nooit de enige reden voor mensen om een testament te maken, en geeft in de praktijk bij de afwikkeling voor zover bekend geen bijzondere problemen. Dit kan mede samenhangen met de beperkte omvang van die verkrijgingen. Overigens zal ook in het voorgestelde systeem, nu de echtgenoten de mogelijkheid krijgen verkrijgingen krachtens erfrecht of schenking in de gemeenschap te laten vallen, een uitsluitingsclausule door veel testateurs of schenkers gewenst blijven;
- Het wetsvoorstel beoogt vermogens van gehuwden te reguleren, maar geeft geen cijfermatige onderbouwing van de vermogenssituatie van gehuwden in Nederland;
- Juist nu mensen voorafgaand aan een huwelijk langer samenwonen (en er vaak al kinderen zijn) is er naast mogelijke voorhuwelijks schulden ook vaak voorhuwelijks vermogen opgebouwd. Het wetsvoorstel doet geen recht aan de gedachte dat dit vermogen ook door een gemeenschappelijke inspanning kan zijn opgebouwd, waardoor er de facto tijdens het huwelijk vier vermogens bestaan die allen apart geadmistreerd zouden moeten worden;
- De voorgestelde regelingen van draagplicht, aansprakelijkheid, verhaal en bestuur roepen grote vragen en problemen op;
- De voorgestelde regeling roept ook bewijsproblemen op die zich in alle gevallen van een einde van het huwelijk zullen voordoen, niet enkel bij echtscheiding;
- Het bewijsvermoeden van gemeenschappelijkheid in het wetsvoorstel maakt dat als de administratie niet goed wordt bijgehouden alsnog de algehele gemeenschap bestaat. Uit de praktijk van de verrekenbedingen is gebleken dat het bijhouden van een goede administratie door echtgenoten niet vaak gebeurt;

- De laatste enquête onder de Nederlandse bevolking, uitgevoerd door NIPO (2002, over huwelijksgoederenrecht), is twaalf jaar oud en geeft als uitkomst dat Nederlanders vinden dat vermogen dat tijdens huwelijk wordt geërfd toebehoort aan beide echtgenoten.

Bron: Prof. Mr. W.G. Huijgen, Opnieuw: naar een beperkte gemeenschap als wettelijk stelsel van huwelijksvermogensrecht?, Fiscaal Tijdschrift Vermogen 2014/10